

СЬОГОДНІ — ДЕНЬ ПЕРЕМОГИ!

ПРОЛЕТАРІ ВСІХ КРАЇН, ЄДНАЙТЕСЯ!

НАШЕ

ЖИТТЯ

ОРГАН ЦЕНТРАЛЬНОГО ПРАВЛІННЯ УКРАЇНСЬКОГО ТОВАРИСТВА ГЛУХИХ

№ 19 (661)

П'ятниця, 9 травня 1980 року

Ціна 2 коп.

Газета виходить
з липня 1967 року
щотижня

ВІКОПОМНА ВЕСНА

35 років відділяє нас від події, яка за своїм значенням для наступного розвитку людства стоїть врівень лише з Великою Жовтневою соціалістичною революцією. День Перемоги — 9 Травня 1945 року — увінчав безприкладний народний подвиг, у якому мужність воїнів, партизанів, учасників підпілля злилося воедино з героїзмом трудівників тилу, що кували зброю для фронту.

У цій жорстокій і кровопролитній битві вирішувалися не тільки доля першої в світі соціалістичної держави, а й майбутнє світової цивілізації, прогресу і демократії. Тому боротьба радянських людей проти віроломної гітлерівської агресії злилася з боротьбою всіх антифашистських сил. Але найбільший тягар боротьби несли на своїх плечах наша країна, яка заступила шлях німецькому фашизму до світового панування і зробила вирішальний вклад у спільну перемогу над ним.

Радянський народ і його доблесні Збройні Сили відстояли свободу і незалежність соціалістичної Вітчизни, здійснили велику визвольну місію, з честю виконавши свій міжнародний обов'язок. Перемога над фашизмом показала, що соціалізм — найнадійніший оплот миру, демократії і соціального прогресу, що саме соціалістичні перетворення, здійснені протягом передвоєнних років, забезпечили нашої державі виняткову життєздатність і міцність, які були повною несподіванкою для ворога.

Розгром німецького фашизму і японського мілітаризму справив глибокий вплив на весь хід подій у світі, підтвердив і ще більше закріпив соціалістичну перспективу розвитку людства.

Наша країна виявилася сильнішою за свого противника, який спирався на ресурси і виробничі можливості майже всієї капіталістичної Європи, насамперед завдяки таким факторам, як належність влади в країні трудящим, непорушний союз робітничого класу і селянства, непохитна дружба радянських народів, суспільна власність на засоби виробництва, швидко зростаючі можливості економіки СРСР по забезпеченню фронту всім необхідним, бойова могутність Радянських Збройних Сил, морально-політична згуртованість радянських людей, їх беззавітна вірність ідеалам комунізму, невгасима любов до своєї соціалістичної Батьківщини, масовий воїнський і трудовий героїзм.

Вирішальною умовою воєнної, політичної і економічної перемоги над ворогом було керівництво Комуністичної партії Збройними Силами і всім народом. Хоч об'єктивний зміст і справедливий характер війни проти фашистських загарбників створювали реальні передумови для нашої перемоги, вона все ж не могла прийти сама собою. Потрібні були величезне напруження сил радянського народу, мобілізація всіх ресурсів країни, високий героїзм воїнів на фронті, партизанів і підпільників на тимчасово окупованій території, трудівників нашого тилу. Потрібна була авторитетна і впливова керівна сила, здатна очолити, мобілізувати і організувати весь народ на боротьбу. Такою силою і стала Комуністична партія Радянського Союзу, яка з першої хвилини війни взяла на себе всю відповідальність за долю країни та її народу, за долю соціалізму, розгорнула титанічну діяльність по перетворенню країни на воєнний табір, повела армію і народ на боротьбу з ворогом.

35-річчя Перемоги у Великій Вітчизняній війні Радянська країна та її доблесні Збройні Сили зустрічають в обстановці всенародного політичного і трудового піднесення, викликаного підготовкою до 110-ї річниці дня народження В. І. Леніна, яку урочисто відзначило все прогресивне людство, до XXVI з'їзду КПРС. До свята Перемоги наша Батьківщина прийшла з величезними досягненнями в комуністичному будівництві, в боротьбі за здійснення ідеалів миру, свободи і демократії, за які народи билися проти фашизму і мілітаризму. Творча активність радянських людей, їх відданість справі комунізму яскраво втілюється в широкому розмаху соціалістичного змагання за успішне виконання планів завершального року десятої п'ятирічки.

В Е Т Е Р А Н А М

Сквозь ярость сражений,
всегда впереди,
Вы к трудной победе
Шагали,
И отблеском славы
на вашей груди
Горят ордена и медали.
От самой Москвы до Берлина
Вы шли,
Полны беспредельной
отваги,
И гордое знамя
советской земли
Подняли
над мрачным
рейхстагом.
И памятные,
словно гремели вчера,
Сраженья,
бои,
канонады...

Вы знали
безмерную горечь утрат,
Победы великую радость.
Вошел в ваши руки
металл рычагов
И твердая воля штурвала.
Как много о вас
написали стихов,
Но все-таки этого мало!
Кто Родине
верой и правдой
служил,
Пусть славен,
пусть тих и безвестен,
Пусть жив,
или голову честно сложил —
Живет он в граните
и в песнях!
Сергей АБАЗИН,

У ПРЕЗИДІЇ ЦП УТОГ І РЕСПУБЛІКАНСЬКОМУ КОМІТЕТІ ПРОФСПІЛКИ

ПРИЗЕРИ ТРУДОВОГО СУПЕРНИЦТВА

Президія Центрального правління УТОГ і Республіканський комітет профспілки робітників місцевої промисловості і комунально-побутових підприємств відзначає, що колективи УВП і виробничих об'єднань, виконуючи рішення XXV з'їзду КПРС, XXV з'їзду Компартії України і широко розгорнувши соціалістичне змагання за гідну зустріч 110-ї річниці з дня народження В. І. Леніна, успішно справилися з виконанням планових завдань і соціалістичних зобов'язань першого кварталу 1980 року.

Понад завдання реалізовано готової продукції на 1 мільйон 92 тисячі карбованців при соцзобов'язанні 500 тисяч карбованців. Одержано надпланового прибутку 782 тисячі карбованців при зобов'язанні 150 тисяч.

Розглянувши підсумки змагання серед підприємств УТОГ за перший квартал 1980 року, президія ЦП УТОГ і Республіканський комітет профспілки постановили:

— Перше місце з врученням перехідного Червоного прапора Центрального правління УТОГ та Республіканського комітету профспілки, свідоцтво і першу грошову премію присудити колективу Львівського швейного підприємства «Силует»;

— друге місце, свідоцтво і другу грошову премію присудити колективу Полтавського УВП-2;

— третє місце, свідоцтво і третю грошову премію присудити колективу Донецького виробничого об'єднання «Електромагніт».

Для преміювання передовиків підприємств, що зайняли призові місця в змаганні, з централізованого фонду соціально-культурних заходів виділено путівки в санаторій «Дружба».

Відзначено добру роботу по виконанню соціалістичних зобов'язань першого кварталу 1980 року Єнакіївського, Вінницького, Житомирського, Харківського № 2 і Чернігівського УВП.

Президія ЦП УТОГ і Республіканський комітет профспілки закликали робітників, інженерно-технічних працівників і службовців Товариства ще ширше розгорнути соціалістичне змагання за дострокове виконання завдань завершального року десятої п'ятирічки і гідну зустріч XXV з'їзду КПРС.

НЕ ЗУПИНЯТИСЬ НА ДОСЯГНУТОМУ

3 пленуму Київського облвідділу УТОГ

Черговий пленум Київського обласного відділу УТОГ підбив підсумки роботи обласної організації за 1979 рік і накреслив завдання на 1980 рік.

З доповіддю на пленумі виступила голова облвідділу Г. М. Мережко. Вона зупинилась на питаннях соціалістичного змагання, розповіла про трудові звершення членів нашого Товариства.

КДВО «Контакт» річний план з усіх техніко-економічних показників виконало до 20 грудня минулого року. За успіхи у змаганні Мінський райком Компартії України м. Києва присудив колективу перше місце з врученням перехідного Червоного прапора. В об'єднанні 648 ударників комуністичної праці, 150 трудівників нагороджені знаком «Переможець соціалістичного змагання 1979 року», 88 — знаком «Ударник десятиріччя».

Білоцерківське УВП з річним завданням справилося до 21 грудня 1979 року. Особисті п'ятирічні

завдання виконало 47 трудівників. У колективі 187 ударників комуністичної праці.

Доповідач відзначила хорошу роботу культзакладів Київщини, приділила увагу питанням трудовлаштування глухих, оздоровлення. Розповіла про роботу компактних груп столиці, зупинилась на роботі первинних організацій, спортивної федерації, котра за підсумками роботи у 1979 році зайняла перше місце в Товаристві.

Але поруч з успіхами в роботі обласної організації є суттєві недоліки. Не на належному рівні ідеологічна, політико-виховна робота у Палаці культури імені А. В. Луначарського, Білоцерківському будинку культури. Мали місце порушення фінансово-господарської діяльності в облвідділі.

Не вдалося зовсім подолати плінність кадрів, порушення трудової дисципліни, дотримання статутної норми на підприємствах. Доповідач поставила конкретні

завдання перед організацією УТОГ на 1980 рік.

Після доповіді відбулось активне її обговорення.

Виступаючи найбільше уваги приділяли так званім вузьким місцям в роботі, вносили пропозиції, спрямовані на їх усунення. Заступник директора Білоцерківського УВП з виховної роботи Н. Г. Гульдяшева сказала:

— Колектив підтримує почин передових підприємств м. Ростова-на-Дону «Працювати без відстаючих», «П'ятиріччя якості — робітничу гарантію». 23 кращим робітникам вручено Ленінські почесні грамоти. Їх одержали М. С. Шкурлатовська, Г. М. Груша, Є. Н. Степаненко, В. С. Савлева та інші. Добре показала себе в роботі молодь: Анатолій Музика, Ірина Горбатюк, Ганна Василенко. Вони виконують виробничі завдання на 140—150 процентів.

Н. Г. Гульдяшева зупинилась на недоліках. Підприємство постійно відчуває гостру потребу в

запчастинах для швейних машин. Фабрики неритмічно поставляють на УВП тканини. Відсутність запчастин і тканини веде до втрат робочого часу.

Про поліпшення діяльності Палацу культури імені А. В. Луначарського говорили робітники КДВО «Контакт» В. В. Скурчинський та директор Республіканських курсів підвищення кваліфікації спеціалістів УТОГ Т. Г. Філяніна.

На пленумі виступили голова первинної організації КДВО «Контакт» Л. Філянін, голова первинної організації УТОГ ЦП УТОГ В. П. Овчаренко, швачка фабрики імені Розі Люксембург Є. У. Штельмах, голова Київського міськвідділу УТОГ С. М. Губкін, заступник директора КДВО «Контакт» з виховної роботи І. Т. Криволапов, перекладач технікуму легкої промисловості Н. Іванюшина, директор Київського Палацу культури імені А. В. Луначарського Л. І. Сало, вчителька школи-інтернату № 6 М. А. Діба.

На пленумі з промовою виступив голова ЦП УТОГ А. Х. Семко. Він зупинився на завданнях, що стоять перед обласним відділом і Товариством, дав відповіді на питання виступаючих.

Пленум прийняв розгорнуту постанову.

Г. СЕРГІЄНКО.

У ШЕРЕНЗІ ПЕРЕДОВИКІВ

Козелецький міжрайвідділ — один з кращих в Чернігівській області. Очолюваний ініціативним керівником Петром Івановичем Ширенковим, він завжди виборює першість в соціалістичному змаганні. Під стать своєму ватажкові і його люди, характерною рисою яких є висока працьовитість.

Понад 200 членів УТОГ мешкають на території Бобровицького та Козелецького районів. Це люди різних хліборобських професій, про багатьох з них лише хороша трудова слава. Члени Товариства беруть активну участь у виконанні тих завдань, що стоять перед хліборобами. Сільські трудівники перевищують виробничі завдання. На передньому краї битви за високі врожаї на колгоспних ланах ведуть свої ставленики коней трактористи Г. П. Отрошко та І. К. Коваль. Позбавлені слуху, але сповнені любові до техніки, до землі, вони показують зразки хліборобської майстерності.

Гордістю колгоспу імені Чапаєва Козелецького району є свинарка маточного поголів'я В. Т. Лоза, її праця відзначена багатьма урядовими нагородами, знаками. В колгоспі «Зоря» цього ж району працює майстром по відгодівлі свиней М. М. Черета. Великою повагою, довірою односельців і правління колгоспів користуються члени Товариства — фуражир тваринно-молочних ферм Г. Л. Вихор, М. І. Гаврилко, М. О. Кравченко, телятник О. П. Являх, Г. Г. Головач та інші. Вони — є ударниками комуністичної праці.

Важко перелічити всіх глухих трудівників Козелецького міжрайвідділу, які йдуть в шерензі передовиків соціалістичного змагання. Праця багатьох з них переростає у творчість. Члени УТОГ дали слово в ювілейному році працювати по-ленінському, по-комуністичному.

О. КЛИМОК.

с. Чемер,
Чернігівської обл.

ПЕРШИМИ НА УВП

За підсумками соціалістичного змагання на честь 110-ї річниці з дня народження В. І. Леніна на Дніпропетровському УВП високе звання переможця виборола дільниця пошиття рукавиць, якою багато років керує Валентина Григорівна Чуйкіна.

Очолюваний нею робітничий колектив неодноразово завойовував призиви місця в соціалістичному змаганні, а до Ленінського ювілею дільниця першою на підприємстві виконала чотиримісячну виробничу програму.

Г. КРОХА.

ВИСОКІ ПОКАЗНИКИ — ПОВСЯКДЕННА НОРМА

Гідно зустріли Ленінський ювілей члени нашого Товариства, робітники і колгоспники Богодучівського району, що на Харківщині.

Серед тих, хто самовідданою, натхненною працею відзначився на перед'ювілейній Ленінській ударній вахті кравець Валківського райпобуткомбінату В. Чорнуха, який до знаменної дати виконав п'ятирічний план, пекар Богодучівського хлібозаводу Б. Гузенко, котрий денні норми виконує на 130-150 процентів, робітники Богодучівського цегляного заводу Б. Пушкарів і Т. Коломієць. Вони перекидають виробничі завдання на 30—40 процентів при високій якості роботи.

Тваринники колгоспу імені «Ле-

ніна Краснокутського району — родина Ломаченків — домоглися добового приросту живої ваги молодняка по 800 грамів на голову, а тваринник Ново-Іванівського радгоспу І. Круглий, що також працює на відгодівлі великої рогатої худоби, довів цей показник до одного кілограма на кожну голову.

Нині трудівники ланів і ферм Богодучівського району працюють, не знижуючи темпів. Вони поставили собі за мету високі перед'ювілейні показники у роботі перетворити в повсякденну норму.

М. ВАРВ'ЯНСЬКА.

Харківська обл.

ГВАРДІЙЦІ П'ЯТИРІЧКИ

З великим піднесенням працюють комсомольці Конотопського УВП. Вони розгорнули соціалістичне змагання за право поїхати у Зоряне містечко. Перед ведуть Людмила Івахненко, Валентина Атаманюк, Ніна Лузан, які вже виконали особисті п'ятирічні завдання. Любов Дяченко, Тетяна Качура та Людмила Івахненко добились високого права — ставити на виробіток особисте клеймо.

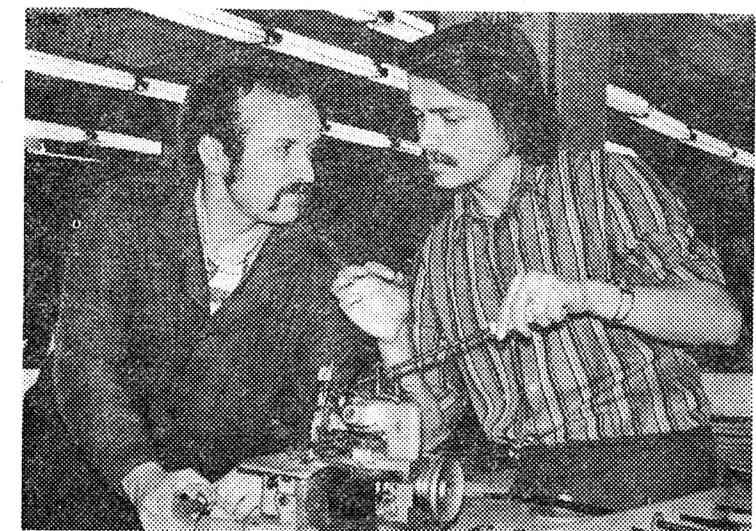
Широкого поширення набув на підприємстві рух під девізом «Жодного відстаючого поруч». Протягом року не було випадків, щоб якась з бригад не виконала

планових завдань. Кількість робітників, що не справляються з нормами виробітку, зведена до мінімуму. Це в основному молоді трудівники, які вийшли з учнів і працюють перші місяці.

Нещодавно на УВП відбулись комсомольські збори, на яких представник міського комітету ЛКСМ України Ю. А. Шаршак вручив грамоти і знак «Молодий гвардієць п'ятирічки III ступеня» тим, хто виконав п'ятирічне завдання.

Л. ГЕТЬМАН,

секретар комсомольської організації Конотопського УВП.
Сумська обл.

Закінчивши Київський технікум легкої промисловості, комсомолець Євгеній Маланюк прийшов працювати на Івано-Франківське УВП і відразу зарекомендував себе сумлінним працівником.

На знімку: Євгеній Маланюк (справа) і його товариш по праці Валерій Атаманюк діляться досвідом роботи.

Фото П. МІНДЕЛЯ.

ЗАОЩАДЖУВАТИ У ВЕЛИКОМУ І МАЛОМУ

Український республіканський комітет профспілки, Комітет народного контролю УРСР, Державний комітет Ради Міністрів УРСР по праці, ЦК ЛКСМ України, Державний комітет при Раді Міністрів УРСР по телебаченню і радіомовленню щороку проводять огляд використання резервів ощадливості матеріальних і енергетичних ресурсів.

У цьому огляді взяли участь 8 тисяч членів нашого Товариства. Завдяки систематичній роботі, трудівниками підприємств і виробничих об'єднань УТОГ подано більш як 1 тисячу пропозицій, спрямованих на ощадливе використання сировини, матеріалів, зниження собівартості продукції, тощо. Внаслідок цього протягом минулого року одержано економії на суму 712 тисяч карбованців. Зокрема, заощаджено 33 тонни металу, 980 тисяч кіловат-годин електроенергії, 64 тонни нафтопродуктів, 396 кубічних метрів лісоматеріалів, 68 тисяч метрів тканини.

Із заощаджених матеріалів і сировини виготовлено продукції на 664 тисячі карбованців.

Головне джерело економії — це господарське ставлення кожного члена УТОГ до дорученої справи, суворе дотримання технологічної дисципліни.

Боротьба за економію і бережливість стали невід'ємною частиною соціалістичного змагання за підвищення ефективності виробництва і поліпшення якості продукції.

Під час оглядів, що проводили-

ся на підприємствах, кращих результатів домоглися колективи Донецького виробничого об'єднання «Електромагніт», Житомирського, Дрогобицького, Ужгородського № 2, Полтавського УВП-2 та інших підприємств.

Ось деякі досягнення передових колективів. На Донецькому виробничому об'єднанні «Електромагніт» заощаджено матеріалів, сировини і паливно-енергетичних ресурсів на суму 29,3 тисячі карбованців, з яких виготовлено продукції на суму 48,7 тисячі карбованців.

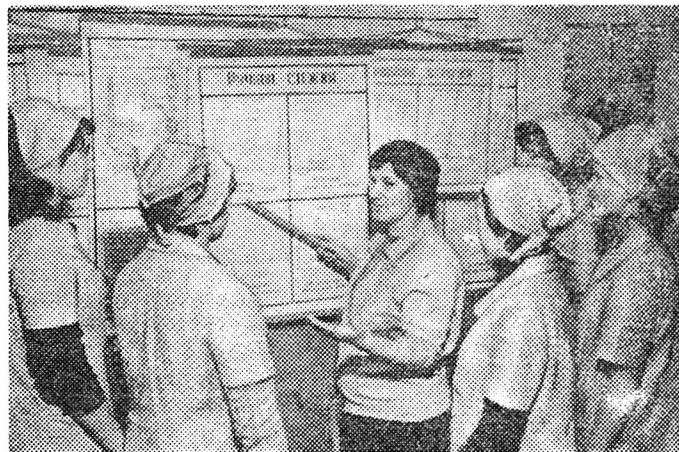
Колектив Житомирського УВП заощадив електроенергії та сировини на 28,8 тисячі карбованців.

Передові колективи — Донецьке виробниче об'єднання «Електромагніт», Житомирське та Дрогобицьке УВП удостоєні почесних нагород.

Разом з тим, огляд показав, що на окремих підприємствах робота по економії і бережливості проводилася незадовільно. Це, зокрема, стосується Єнакіївського, Кіровоградського УВП та Одеського виробничого об'єднання «Електростанція».

Ощадливість — першочергове завдання в боротьбі за пошук резервів виробництва, за зростання продуктивності праці. Все це сприяє успішному виконанню планів та соціалістичних зобов'язань завершального року десятиріччя п'ятиріччя і п'ятиріччя в цілому.

В. ОВЧАРЕНКО,
заст. начальника планово-економічного відділу ЦП УТОГ.

На Ужгородському учбово-виробничому підприємстві № 2 велика увага приділяється підготовці кадрів. Нині тут проходить виробниче навчання група учнів по спеціальності швачки-мотористки. Інструктор Ганна Андріївна Лучин докладає багато зусиль, щоб дати дітям міцні теоретичні знання і практичні навички, прищепити їм любов до обраної професії. У відповідь на цю турботу учні проявляють високу активність, успішно засвоюють програмний матеріал. З усього видно, що з них будуть хороші спеціалісти.

На знімку: Г. А. Лучин пояснює ученицям техніку ручного стьобання.

Фото П. МІНЬКА.

Безсмертний подвиг народу!

СТОРИНКИ ГЕРОЇЧНОГО МИНУЛОГО

У місті Болехові, що на Івано-Франківщині, на одному з будинків по вулиці Тараса Шевченка встановлено меморіальну дошку. На ній напис: «У цьому будинку в серпні 1944 року квартирував начальник політвідділу 18 армії товариш Леонід Ілліч Брежнєв».

...Літо того пам'ятного року. Війська Першого Українського фронту ведуть львівсько-сандомирську операцію. На лівому фланзі в другій половині місяця перейшли в наступ 1-а гвардій-

ська і 18-а армія, які і звільнили від фашистських загарбників Станіслав (нині Івано-Франківськ). Частини 18-ї продовжували наступ на Калуш, Долину, Болехів...

Про ці та інші події тих днів розповідає народний музей, відкритий в приміщенні колишньої міської ратуші. Експонати розповідають про бойовий шлях 18-ї армії, подвиги її воїнів. Це портрети героїв битв, фотографії воєнних років, листівки, вирізки з газет, особисті речі виз-

волителів, зразки зброї, картини. В одному з залів — вузьке солдатське ліжко, два стільці, столик, телефон, карта... За таких умов жив, перебуваючи в Болехові, Леонід Ілліч Брежнєв. Дні, проведені тут, були сповнені плідотною діяльністю. Адже 18-а продовжувала наступ у важких умовах гірської місцевості.

Експонати решти дев'яти залів відтворюють картини минулого і сучасного Долинського району.

Г. ПІДЛІСНИЙ.

РАТНИЙ ШЛЯХ

Меморіальний музей і зелений меморіал Слави на честь 206-ї Корсунської Червонопрапорної орденів Суворова, Кутузова і Богдана Хмельницького стрілецької дивізії створено два роки тому в середній школі № 35 м. Києва.

Ініціатори організації музею — викладачі школи та учні загону «Пошук», а також рада ветеранів дивізії.

На стендах — близько 500 експонатів. Найбільше тут фотопортретів мужніх солдатів і воєначальників прославленої дивізії. Є чимало знімків, зроблених під час запеклих боїв та в години затишшя.

Матеріали для експонатів шкільного музею надіслали ветерани дивізії, серед них полковник

Камовський М. С. — колишній командуючий артилерією дивізії, майор Розанов — колишній начальник штабу одного з полків, інженер-майор Шатний Я. С. Окремі експонати надійшли з фондів Українського музею Великої Вітчизняної війни у Києві, з музею Корсунь-Шевченківської битви.

Привертає увагу майстерно виготовлена великомасштабна картасхема з позначенням на ній маршрутом руху дивізії — довжина ратного шляху сягає 6 тисяч 500 кілометрів.

З перших днів війни дивізія стримувала наступ ворога в районі Шепетівки та Новоград-Волинського. Згодом її передислокували у розпорядження Київського укріпленого району.

У літописі дивізії героїчна сторінка оборони столиці України від шалених атак добірних фашистських військ у районі Святошино-Борщагівки — Віти Поштової; прорив з оточення у районі Борисполя, оборона Воронежа, участь у знаменитій Курсько-Орловській битві. Дивізія форсувала Дніпро, визволила місто Великого Козаря у м. Каневі, міста і села України та Молдавії і першою у складі військ Другого Українського фронту вийшла на рубіж державного кордону СРСР, а потім визволяла Румунію, Угорщину, Чехословаччину і закінчила похід у австрійському місті Грац.

Разом із солдатами особового складу дивізії свій ратний шлях від лейтенанта до інженера-майора пройшов і Я. С. Шатний — старший інженер виробничого відділу ЦП УТОГ. Батьківщина високо оцінила подвиг артилериста, нагородивши його багатьма орденами і медалями. А в Центральному правлінні УТОГ ветерана Великої Вітчизняної війни за сумлінну працю неодноразово відзначали грамотами, подяками.

Яків Семенович Шатний — член ради шкільного музею. Ветеран Великої Вітчизняної війни часто виступає зі спогадами перед учнями та вчителями школи, розповідаючи про запеклі бої та виснажливі походи прославленої рідної дивізії.

Плине час, та не старіє вдячна пам'ять народу.

І. ЩЕРБАНЮК.

На знімку: Я. С. Шатний у шкільному музеї.

Фото автора.

Частині гостя в Ужгородській спецшколі-інтернаті для глухих дітей комсомольця 30-х років, полковника у відставці, голови Закарпатського обласного відділу УТОГ Костянтина Марковича Власова. Він розповідає дітям про бій на Південному, Північно-Кавказькому фронтах. К. М. Власов нагороджений трьома орденами бойового Червоного Прапора, орденом Великої Вітчизняної війни I ступеня, двома орденами Червоної Зірки, медаллю «За бойові заслуги» та іншими.

Фото П. МІНДЕЛЯ.

225 ДНІВ І НОЧЕЙ

Легендарна Мала Земля увійшла в історію як плацдарм неперевершеної мужності радянських воїнів.

Нам, трудівникам ДВО «Електромагніт», пощастило зустрітися з одним із учасників боїв на Малій Землі — Ніною Андріївною Бойко. Нині вона працює майстром цеху Донецького меблевого комбінату.

Після дворічних курсів медсестер в жовтні грізного 1941 року Н. А. Бойко таємно від матері пішла на фронт.

Перший орден — за врятування поранених: дівчина зовсім не думала про себе, аби встигнути докласти в лазарет, перев'язати, вилікувати. Вона знала: Вітчизна в небезпеці, Вітчизні необхідно повернути в лави бійців поранених і, чим більше їх повернеться, тим ближче перемога.

А скільки сміливості, мужності й наполегливості знайшлося в юній дівчині, що не розгубилася під час бою, замінила загубленого командира, повела за собою групу бійців і вивела їх з оточення.

Всі 225 днів і ночей перебувала Надія Андріївна на Малій Землі — і в період героїчного десанту, і під час оборони плацдарму, і під час вигнання ворога з цього клап-

тика землі — все вона пережила разом з бійцями — чоловіками, вірними захисниками Вітчизни.

В тяжких, надзвичайно тяжких випробуваннях дістався їй другий бойовий орден. Жива Надія Андріївна була удостоєна його посмертно. А трапилось це так.

...Група розвідників, серед яких була і Бойко, поверталася з чергового завдання. Командира тяжко поранено. Надія, з ризиком для життя, підтягла його до нейтральної лінії і вирішила тут тимчасово залишити, щоб потім повернутися з підмогою і забрати. В цей час вибухова хвиля від снаряду, що розірвався поруч, відкинула її далеко від бійців. Бійці, які натрапили на місце події, знайшли мертвого командира, а також особисті речі Надії — берет, медичну сумку, взуття. Загиблих воїнів і командира поховали, вважаючи, що й Надія загинула.

Але вона вижила. Дівчі поранена, Надія після одужання знову пішла на фронт і продовжувала воювати на інших ділянках.

На закінчення зустрічі передовою робітницею Буханова від імені колективу складального цеху об'єднання подякувала Н. А. Бойко за розповідь і запевнила присутніх, що подвиг радянських жінок у Великій Вітчизняній війні став прикладом для молоді і комсомольців підприємства на трудовому фронті.

Т. СЕЗОНОВА.

м. Донецьк.

ПАРТИЗАНСЬКІ ШКОЛИ

У домашньому архіві вчителя Василя Михайловича Кмединського, якого в Камені-Каширському всі знають як одного з пристрасних краєзнавців, зберігається папка з акуратним написом «Партизанські школи». Кілька років старанно збирав він фотографії, газетні вирізки, спогади ветеранів війни, оповіді очевидців про діяльність на тимчасово окупованій гітлерівцями Волині підпільних загальноосвітніх шкіл.

Якось побували ми з ним в урочищі Залуччя неподалік від села Велика Глуша. Серед лісової гущавини одну з галявин рівним прямокутником обступає соснова алея.

— Ось тут, — показував Кмединський, — вчилися діти по складах читати перші слова.

У роки Великої Вітчизняної війни в урочищі базувався партизанський загін імені Олександра Суворова. Об'єдналися у нього втілі захисники Брестської фортеці, втікачі з гітлерівських концтаборів, мешканці навколишніх сіл. Ішли сюди люди нерідко цілими сім'ями, з дітьми. Так до літа 1942 року в таборі народних месників опинилось 177 хлопчиків і дівчаток.

На одному із засідань партійного бюро загону зайшла мова і про дітей. Хтось запропонував створити для них школу, призначивши відповідальними за це місцевого вчителя Степана Григоровича Деркача та дружину польського патріота-інтернаціоналіста Гелену Шмигальську. Відвели школярам найбільшу землянку, в якій недовго з'явилися справжні парти, змайстровані саперами. Розвідни-

ки, підричники, мінери вирушали на бойові операції, одержували й додаткові завдання — добувати підручники, папір, грифельні дошки, олівці або й звичайну крейду. Уроки у вільні від боїв та рейдів години проводили колишні педагоги, які змушені були взятися до зброї.

Майже два роки діяла ця школа. Коли після визволення Волині від фашистів партизани полишали обжиті місця, вчителі з учнями вирішили на пам'ять обсадити галявину навколо шкільної землянки сосною алеєю.

— До речі, то був не єдиний навчальний заклад у партизанському краї, — оповідає краєзнавець.

Між селами Великий Обзир і Бережниця тихоплинний Стохід ділиться на безліч рукавів, утворюючи серед траєкторії порослі очеретом, верболозом та рідколіссям безіменні острови. Саме ці важкодоступні закутки Полісся стали місцем формування партизанських загонів. І тут також були школи, в яких навчалися до того ж не тільки діти.

Уже після війни один з колишніх партизанських ватажків Юзеф

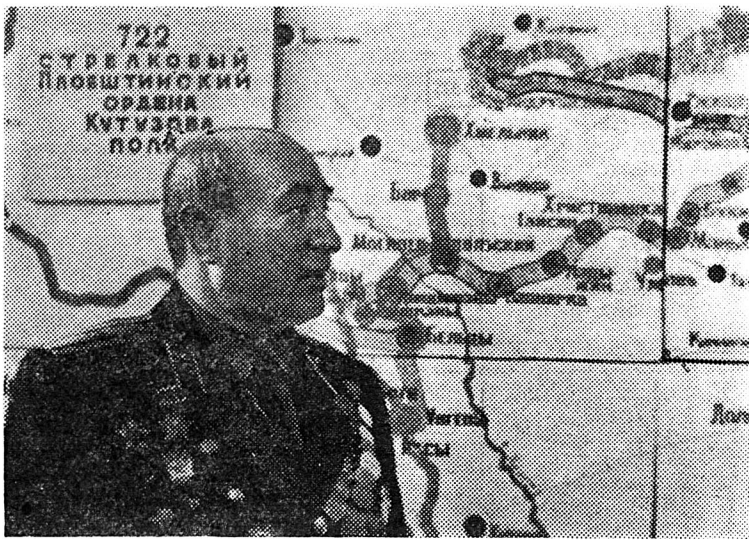
Собесак, який згодом став відомим воєначальником народної Польщі, згадував: «Першими учнями в школі на Стоході були люди старшого віку, що не знали грамоти. В напружених мозолястих руках вони ніколи не тримали книжки, зошита, олівця. Увесь свій вік боялись вони писаного папірця, бо за часів буржуазного панування в їх селянські курні халупи він приносив лише горе та нещастя. Радянська влада розвіяла темряву неписьменності... Тому тут, на безіменному острові серед вод Стоходу, ці дорослі, вже поспівілі учні з величезною наполегливістю засіли за навчання».

Знайшлися і тут свої воїни-педагоги. За папір і класну дошку влітку правили вогкий прибережний пісок, по якому креслили очеретиною чи лозиною.

Після кривавих репресій окупантів з Ковеля, Каменя-Каширського, Маневичів, Повороська до партизанів почали масово прибувати біженці з дітьми. Відтоді в партизанській школі поруч з гуртком по ліквідації неписьменності дорослих з'явився клас молодших школярів.

...Про все це Василь Михайлович Кмединський часто розповідає у бесідах з молоддю, на шкільних вечорах. У травні, в дні святкування 35-річчя Великої Перемоги, піонери та комсомольці Каменя-Каширського разом з педагогом-краєзнавцем побувають у лісових урочищах на місцях колишніх партизанських шкіл.

В. ЛАВРЕНЮК.

МЕСНИКИ

Влітку 1941 року село Долину Кагарлицького (колишнього Обухівського) району Київської області захопили гітлерівські війська. Вони відразу ж почали впроваджувати «нові порядки».

Як і в багатьох селах окупованої території, насильницькі дії гітлерівців викликали опір населення Долини. Багато юнаків і дівчат, переходячи, уникали німецької неволі, а найхоробріші вступали у боротьбу з окупантами.

Мешканці Долини 14-річний глухий Василь Федорович Дудка і його чужий товариш 15-річний Григорій Йосипович Кияниця пішли в навколишні ліси. Озброївшись трофейними і викраденими у німців автоматами, наганями, гранатами, вони завдавали немало клопотів фашистам. Користуватися зброєю і боеприпасами їх навчив Микола Грек — танкіст, який внаслідок поранення залишився в селі.

У серпні 1942 року поблизу села Долини вимушено приземлився німецький двомоторний літак. Біля нього було троє німців: льотчик, штурман і стрілець. Коли надворі стемніло, вони розташувалися спати в літаку. В. Дудка і Г. Кияниця в сутінках напали на фашистів. Льотчика і штурмана у передній кабіні знищив ножем Кияниця, стрілець у задній кабіні загинув

від руки глухонімого Дудки.

Розправившись з екіпажем літака, юнаки зняли два кулемети і кілька стрічок з патронами, які хотіли закопати в землю. Але в цей час в напрямку від села Жукивці німці відкрили вогонь. У цьому бою був тяжко поранений у ногу вище коліна Г. Кияниця, якого В. Дудка, ризикуючи життям, виїс на собі у глибокий яр. В лісі зробив йому перев'язку і довгий час доглядав за ним.

А ось ще епізод. По дорозі із села Григорівки в напрямку Трипілля рухався німецький обоз із шести підвід, на кожній із яких був німець. В. Дудка і Г. Кияниця напали із засади на ворога. П'ять німців було вбито з автоматів відразу. Шостий зайняв позицію і став відстрілюватись. В. Дудка підкресав до нього заду і знищив багнетом.

...В Долині довго йшли розмови про сміливі вчинки юних месників. Нині це літні люди. Обидва працюють в місцевому колгоспі на різних роботах. Про них добре відзнаються односельці. В. Ф. Дудка 1963 року прийнятий у члени УТОГ, завжди активно відводить на заходи, які проводять Київський облвідділ УТОГ в Обухові.

І. ФАДЕЄВ.

Тираж 19130